

İLKÖĞRETİM 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DİL BİLGİSİ BECERİLERİNİN SOSYOKÜLTÜREL DEĞİŞKENLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: ERZİNCAN ÖRNEĞİ

*Oğuzhan YILMAZ**

ÖZET

Bu çalışma, ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi becerilerini sosyokültürel değişkenler açısından incelemek amacıyla yapılmıştır. Tarama modeliyle yapılan bu çalışmanın örnekleme "kümelere göre örnekleme" tekniğiyle seçilmiştir. Verilerin toplanması için uzman görüşleri alınarak bir başarı testi geliştirilmiş ve bu başarı testi, sosyokültürel davranışlarını ölçecek nitelikte bir bilgi formu ile öğrencilere sunulmuştur. Toplanan veriler SPSS 16 programı vasıtasıyla analiz edilmiştir. Dil bilgisi becerileri üzerinde farklılık oluşturabilecek iki değişkenin test edilmesinde "Bağımsız Gruplar Arası T-Testi (Independent Samples T-Test)", ikiden fazla değişkenin test edilmesindeyse "Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA)" kullanılmıştır. ANOVA testinin normallik varsayımını karşılamadığı durumlarda Kruskal Wallis H-Testine müracaat edilmiştir. Çalışmanın sonucunda kendine ait bir kütüphanesi olan öğrencilerin dil bilgisi becerileri bakımından üst düzeyde olduğu tespit edilirken, cinsiyet, aylık gelir, anne-baba mesleği, anne-baba eğitim düzeyi, oturlan evin mülkiyet durumu, kendine ait oda durumu, eve gazete alma alışkanlığı, ders çalışma ve boş zamanları değerlendirme faaliyetleri gibi değişkenlerin öğrencilerin dil bilgisi becerileri üzerinde etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Dil bilgisi, öğrenci, sosyokültürel değişkenler, öğretim.

THE EVALUATION OF 7-th GRADE PRIMARY SCHOOL STUDENTS' GRAMMAR SKILLS IN TERMS OF SOCIO- CULTURAL VARIABLES: ERZİNCAN SAMPLE

ABSTRACT

This study was done to determine 7th grade primary school students' grammar skills in terms of socio-cultural variables. The sample of this study ,which was done via screening model, was selected with "cluster sampling" techniques. An achievement test was developed by taking the experts' view into consideration and this achievement test was given to students via an information form that can measure socio-cultural behaviour. The obtained data were analyzed with SPSS 16. In order to test the two variables that can make difference on language skills "Independent Samples T-Test" and for more than two variables One Way

* Okt., Erzincan Ü. Eğt. Fak. Türkçe Eğt. Böl. El-mek: oguzhan24@hotmail.com

ANOVA was used. When ANOVA could not meet normality hypothesis Kruskal Wallis H-Test was applied. As a result of our study it was found that the students who have their own library have better language skills and the variables such as gender, monthly income, father's/mother's job, father's/mother's level of education, ownership status of the house, having a private room, the habit of buying newspaper, studying lesson, and free time activities have not effect on students' language skills.

Key Words: Grammar, student, socio-cultural variables, teaching.

GİRİŞ

Sanayi toplumu için uygun olan eğitim modellerinin bilgi toplumunun rekabetçi yapısını kaldıramaması; Uzak Doğu, Kuzey Amerika ve Avrupa Birliği ülkelerinin program değişikliğine gitmesi; ülkemizin bu süreçte Avrupa Birliğine üye olmayı bir devlet politikası hâline getirmesi; PISA, TIMMS, PIRLS gibi milletlerarası başarı ve başarısızlık değerlendirme çalışmalarının mevcut programa dair bulguları, yeni bir programın benimsenmesinde referans noktaları olmuştur. ¹Bu doğrultuda klasik eğitim anlayışı bir tarafa bırakılarak yapılandırmacı yaklaşımın merkeze alındığı, çoklu zekâ kuramı ve öğrenci merkezli yaklaşımın bunu desteklediği bir anlayış ortaya çıkmıştır.

Yenilenen öğretim programlarıyla beraber yıllardan beri uygulanagelen davranışçı yaklaşım, yerini yapılandırmacı yaklaşıma bırakmış; dersler, ezbercilikten uzak, eğlenceli biçimde, hayatın içindeki bilgi ve becerileri kapsayacak şekilde organize edilmiş; programlar ve etkinlikler zenginleştirilerek, öğrenci merkezli hâle getirilmiştir.

Programın geneline yansıyan bu zihniyet değişikliği, özelde Türkçe dersi programına da yansımış ve öğrencilere "...bilimsel, eleştirici, doğru, yapıcı ve yaratıcı düşünme yolları kazandırmada Türkçe dersinin payına düşeni gerçekleştirmek" gibi bir amaç benimsenmiştir. Ne var ki tüm bu gelişme ve değişimler Türkçe dersinin içinde özel bir alan olan dil bilgisi olunca sekteye uğramış, dil bilgisini "kurallar bütünü" şeklinde değerlendiren algı bir türlü yıkılamamıştır.

Oysa dil bilgisi ve dil bilgisinin öğretiminin amacı "...öğrenciye birtakım kurallar ve tanımlar belletmek değil, öğrencilerin ana dilleri olan Türkçede karşılaştıkları anlama ve anlatma güçlüklerini yenmektir."² Başka bir deyişle amaç "...iyi düşünmek, iyi anlamak, gerek sözle gerek yazıyla istediklerini doğru ve güzel anlatmak kabiliyetinin gelişmesine hizmet etmektir."³ Dili bütün imkânlarıyla kullanmanın bir vasıtası olan dil bilgisi "...bir dilin seslerini, kelime yapılarını, kelime anlamlarını, kelime kökenlerini, cümle kuruluşlarını ve bütün bunlarla ilgili kuralları inceleyen bilimin adıdır."⁴ Dil bilgisi öğretimi ise, "...dille ilgili bilgilerin verildiği, Türkçenin anlama ve anlatma dil becerilerinin yanında, bu alanları destekleyici, açıklayıcı ve örgütleyici öğretim etkinlikleridir."⁵Bu öğretim etkinlikleriyle bireye kazandırılmak istenen türlü kazanımlar

¹İlköğretim Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı, <http://iogm.meb.gov.tr/files/io1-5sınıfprogramlaritanitimkit.pdf>, (ET: 29.12.2011), s.5.

² Mehralı Calp, *Özel Eğitim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi*, Ankara 2010, s. 318.

³ Celal Demir (1997). *Atatürk Döneminde Bir ve Tam Devreli Liselerde Türk Dili ve Edebiyat Eğitimi ve Öğretimi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara. s.41.

⁴ Haydar Edisün, *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul 2003, s.65.

⁵ İlhan Erdem (2007). *İlköğretim İkinci Kademe Dil Bilgisi Öğretiminin Sorunları Üzerine Bir Araştırma*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara. s.18.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/2 Spring 2012

vardır. “Dile dair özgüven oluşturmak, dil öğretiminin standartlaşmasını sağlamak, anlama ve anlatmaya dayalı performansı artırmak, yabancı dil öğrenimine yardımcı olmak, dil ve kültüre dair hoşgörüyü artırmak, çözümleyici düşünceyi geliştirmek, dilin kötü kullanılmasını engellemek, dil hakkındaki genel bilgiyi derinleştirmek”⁶ bu kazanımlardan yalnızca birkaçıdır.

Etkili biçimde yapılan dil bilgisi öğretiminin pek çok kazancı olmakla beraber ülkemizde “dil bilgisi öğretiminin genel durumu iyi değil, sorunları dağ gibidir.”⁷ Uzmanların teoride mutabakata vardığı pek çok husus, uygulamaya geçmemiş, yıllardan beri süregelen yanlışlar artarak devam etmiştir. Kuşkusuz dil bilgisi beceri alanına ilişkin yanlışların başında öğrencilere birtakım kuralların değişmez hükümler gibi ezberlettirilmesi gelmektedir. “Bugünkü, dil bilgisi öğretimi belirli tanımları, kuralları, sayılı ve sınırlı örneklerle söz konusu etmekten ileri gidememekte”⁸, dil bilgisinin “ana dili etkili bir biçimde kullanma” amacının bir aracı olduğu unutulmaması, öğrenciler kural yığınları içinde boğulmaktadır. Oysa “Öğrenme ile ilgili yapılan araştırma ve gözlemlerde uygulamayla elde edilen bilgi ve becerilerin daha kalıcı olduğuna ulaşılmıştır.”⁹ Bunun içindir ki “dil bilgisi dersleri kuramsal çerçeveden uzaklaşmalı, tamamen uygulamaya dayalı olmalıdır.”¹⁰

Dil bilgisi beceri alanına ilişkin bir diğer sıkıntı ise kural ve bilgilerin örneklerden hareket edilerek verilmeyişi, tümevarım yerine tümdengelim anlayışının benimsenmesidir. “Hiçbir bilgi dile ait bilgiler kadar yaşantıya yakın, hatta yaşamın içinde değildir.”¹¹ Bu nedenle, dil bilgisine ilişkin becerilerin kazandırılması esnasında eğlenceli etkinlikler planlanmalı; hayatın içinden, hayata dair örnekler verilmelidir. Önemli olan öğrencilerin sıfatın, zarfın tanımını yapması yahut yazım kılavuzu yazacak derecede dile ilişkin kuralları bilmesi değildir. Önemli olan öğrencinin var olan bilgilerini kullanması; başka bir söyleyişle cümle içinde geçen sıfatı, zarfı bulabilmesi ve bunların cümle içindeki işlevini, görevini öne çıkartmasıdır. Bu da ancak kural ve bilgilerin örneklerden hareket edilerek verilmesiyle mümkündür. Özbay bu durumla paralel olarak, öğretmenin önce öğreteceği sorunu saptamasına ardından da bununla ilgili örnekleri belirlemesinin gerekliliğine işaret eder.¹² Yine Özbay’la aynı eksende düşünen Üstten de tanımdan hareketle dil bilgisi öğretmenin vakit kaybından başka bir şey olmadığını; öğrencinin kitapta yer alan bir cümleyi ezberlemeye çalışarak örneksiz olduğu için başlangıçta anlamlandıramadığını; günlük hayattaki örneklerden yola çıkarak öğrenciye dili öğretmenin daha etkili ve kalıcı olacağını ifade eder.¹³

Ülkemizde dil bilgisi öğretimi sırasında yaşanan sıkıntılardan biri de dil bilgisi konularının beceri alanlarıyla ilişkilendirilmeyişidir. Oysa dil; dinleme, okuma, konuşma ve yazma olmak üzere dört temel beceriden oluşur ve dil bilgisinin görevi bu beceri alanlarının öğretimine ışık tutmak, yardım etmektir. Lakin ülkemizde sürdürülen dil bilgisi öğretiminin öğrencilerin dil becerilerini desteklemediği, sadece sınavlarda soru çözmek için bu bilgilerin kullanıldığı herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir. Karadüz, araştırmasında, dil bilgisinde öğrencilerin gösterdikleri başarıyı yazılı anlatımlarında gösteremediklerini, ayrıca dil bilgisi başarılarıyla yazılı

⁶ R. Hudson, *Teaching Grammar: A Guide for the National Curriculum*, Oxford 1992, s.181-188.

⁷ Mukim Sağır, *Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi*, Ankara 2002, s. 27.

⁸ *Age*, s.30.

⁹ MEB, *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7, 8. Sınıflar)*, Ankara 2006, s.2.

¹⁰ Murat Özbay, *Özel Öğretim Yöntemleri II*, Ankara 2009, s. 152.

¹¹ Adnan Karadüz, “Dil Bilgisi Öğretimi”, *İlköğretimde Türkçe Öğretimi*, (Ed. Ahmet Kırkkılıç ve Hayati Akyol), Ankara 2007, s. 281- 308.

¹² Murat Özbay, *Özel Öğretim Yöntemleri II*, Ankara 2006, s.160.

¹³ Aliye Uslu Üstten, “Dil Bilgisi Öğretimi İle İlgili Yaklaşımlar ve Tartışmalar”, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Dergisi*, S. 56, MEB Yayınları, Ankara 2004, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi56/ustten.htm>, (ET: 12.01. 2012),s.4.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/2 Spring 2012

anlatım becerisi arasında bir ilişki kurulamadığı sonucuna ulaşmıştır.¹⁴ ÖSS’de dil test sorularında önemli başarılar kazanarak üniversiteye gelen öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinde yeterli derecede başarılı olmadıklarını da Tekin yaptığı araştırmayla ortaya koymuştur.¹⁵ Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda yer bulan “Öğrenci açısından Türkçenin yapısını oluşturan ve işleyiş kurallarını tanımlayan bilgilere sahip olmak oldukça önemlidir; ancak daha da önemli olan bu kuralların konuşma, yazma, dinlemeyle ilgili dil etkinliklerinde uygulanmasıdır.”¹⁶ ifadesi de dil öğretiminin bir bütünlük içinde verilmesine vurgu yapmakta, dil bilgisinin dinleme, konuşma, okuma, yazma gibi beceri alanlarından ayrı düşünülmesine karşı çıkmaktadır.

Programda her ne kadar dil bilgisinin diğer beceri alanlarının kazanımlarını gerçekleştirmede bir araç olduğu düşüncesi öne çıksa da, mevcut uygulamalar dil bilgisini diğer beceri alanlarından ayırmakta, hatta bu yanlış dil bilgisine ayrı bir ders saati ayırmak şeklinde de tezahür edebilmektedir. Hâlbuki Demirel uygulamalarda kolaylık olsun diye okuma, anlama, anlatım, dil bilgisi, yazım gibi bölümlere ayrılmış görünen etkinliklerin arasında sıkı bir bağlantı bulunduğunu ve bu etkinliklere birbirini tamamlayıcı öge olarak bakılması gerektiğini söyler.¹⁷ Bu konuda, dil bilgisinin soğuk çehresinin değiştirilmesi gerektiğine inanan Sağır’da dil bilgisi için ayrı bir ders saati ayrılması gerektiğini ifade eder.¹⁸

Yine, dil bilgisi öğretimi sırasında görülen bir başka sıkıntı da öğretim esnasında zenginleştirilmiş ortamlarla öğrencilerin karşılaştırılmaması ve çoklu zekâ kuramının göz ardı edilmesidir. Howard Gardner tarafından geliştirilen Çoklu Zekâ Kuramı dil ve matematik olarak zekâyı ikiye ayıran anlayışın yerine, sözel/dilbilimsel, mantıksal/matematiksel, müzikal/ritmik, bedensel/duygusal, uzaysal/görsel, kişilerarası/sosyal, kişisel/ öze dönük ve doğacı olmak üzere zekânın sekiz çeşidi olduğunu öne süren farklı bir anlayış benimsemiştir. Kişilerin ilgilerinin, tutumlarının ve yeteneklerinin zekâ alanları üzerinde belirleyici olduğu Çoklu Zekâ Kuramı’nın temel varsayımları “Her insanın birden çok zekâ alanına sahip olduğu, öğretim sürecinin sadece baskın olan zekâ alanına göre değil, diğer zekâ alanlarını da kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerektiği düşüncesidir.” Bu konuda İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda “Öğrenme sürecinin başarıya ulaşması için öğrencilerin biyolojik, psikolojik ve zihinsel özelliklerinden kaynaklanan bireysel farklılıkların dikkate alınması gerekir. Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda bireysel farklılık ve ilgilere yönelik olarak öğretim sürecinde hedeflenen kazanımlara ulaşmak amacıyla çeşitli etkinlikler ve çalışmalar yer almaktadır. Bu etkinliklerle öğrencilerin Türkçeyle ilgili becerileri zevkli bir öğrenme ortamında kazanmaları amaçlanmaktadır.”¹⁹ şeklinde ifadeler yer almaktadır. Bundan dolayıdır ki, “Dil bilgisi dersleri, bilgi kazandıran dersler değil öğrencilerin dil becerilerini geliştirdikleri, doğal ortamda geçirdikleri öğrenme yaşantılarını anımsatacak etkinliklerle tanıştıkları derslere dönüştürülmelidir. Çok zengin öğrenme materyallerinin ve aktif öğrenme tekniklerinin kullanıldığı, dilin zengin imkânlarının oyunlarla öğrenciye tanıtıldığı öğrenme ortamları oluşturulmalıdır.”²⁰

İnsan değer ve kültür oluşturan sosyal bir varlıktır ve içinde yaşamış olduğu toplumda zuhur eden, maddi-manevi, bütün değişme ve gelişmelerden etkilenmektedir. Bugüne kadar yapılan pek çok araştırma da bu savı destekler niteliktedir. Sosyokültürel ortamın öğrencilerin dil bilgisi

¹⁴ Adnan Karadüz, “İlköğretim Türkçe Dil Bilgisi Ders Kitaplarının ‘Öğreticilik’ Bağlamında Eleştirisi”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.21, s.13–31.

¹⁵ Halil Tekin, *Okuduğunu Anlama Gücü ile Yazılı Anlatım Becerisini Geliştirme Yönünden Okullarımızdaki Türkçe Öğretimi*, Ankara 1980, s. 66.

¹⁶ MEB, *age*, s. 7.

¹⁷ Özcan Demirel, *Türkçe ve Sınıf öğretmenleri için Türkçe Öğretimi*, Ankara 2004, s.26.

¹⁸ Mukim Sağır, *age*, s.39.

¹⁹ MEB, *age*, s.2.

²⁰ Adnan Karadüz, *age*, s.289.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/2 Spring 2012

kazanımları üzerindeki etkisini incelenmeye yönelik yapılan bu çalışma günümüze kadar bu minval üzere yapılan çalışmalara bir halka daha eklemektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modeliyle yapılmıştır.

Problem Durumu

İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi becerileriyle sosyokültürel değişkenler arasındaki ilişki nedir?

Amaç

Araştırmanın amacı ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi becerileriyle sosyokültürel değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek ve buna ilişkin çözüm önerileri geliştirmektir.

Sınırlılıklar

Araştırma 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Erzincan ilinde örnekleme dâhil edilen 135 öğrenciyle sınırlıdır.

Sayıtlar

1. Öğrencilerin kişisel bilgi formundaki maddelere doğru cevap verdikleri düşünülmüştür.
2. Öğrencilere uygulanan başarı testinin ölçülmek istenilen niteliği doğru olarak ölçtüğü varsayılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Erzincan il merkezinde bulunan ilköğretim 7. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Evrene dâhil olan bütün öğrencilerin araştırmaya katılması mümkün olmadığından araştırma kümelerine göre örneklem alma yoluyla yapılmıştır. 7. sınıf seviyesinde, Vali Recep Yazıcıoğlu İlköğretim Okulu, Bahçeli Evler İlköğretim Okulu, Akşemsettin İlköğretim Okulu, Güvenlik İlköğretim Okulu, Cumhuriyet İlköğretim Okulu ve Müşir Zeki Paşa İlköğretim Okulunda öğrenim gören 135 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları ve Veri Toplama Süreci

İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi becerilerini belirleyebilmek için bir başarı testi hazırlanmış ve bu başarı testi ile birlikte, geliştirilen kişisel bilgi formu öğrencilere uygulanmıştır.

Başarı testini geliştirmek için literatür taraması yapılarak muhtelif yayınevleri tarafından SBS formatına uygun biçimde geliştirilen testler örnek olması amacıyla incelenmiştir. Sonrasında İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu esas alınarak, 6. sınıf dil bilgisi öğrenme alanındaki “kelimelerin yapı özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama” ve “kelime türleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama” amaçları altında yer alan 16 kazanıma ilişkin 23 madde yazılmıştır. Yazılan maddeler Erzincan Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Mukim SAĞIR, Atatürk Üniversitesi öğretim üyeleri Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ ve Yrd. Doç. Dr. Latife KILIÇ tarafından kapsam geçerliliği, cümle yapısı ve anlam bakımından incelenmiştir. Uzmanların önerileri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış ve madde sayısı 20’ye düşürülmüştür. Akabinde maddeler analiz edilerek madde toplam korelasyonlarının 0,40 ile 0,69 arasında değiştiği görülmüştür. Bu sonuç maddelerin bireyleri iyi derecede analiz ettiğini göstermektedir.

Madde analizinden sonra ölçeğin yapı geçerliğine ilişkin kanıtları ortaya koymak amacıyla faktör analizi yapılmasına karar verilmiş, verilerin faktör analizine uygun olup olmadığını öğrenmek için de Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) katsayısına ve Barlett Testi sonuçlarına bakılmıştır. Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) katsayısının 0,788; Barlett Testi sonucunun ise, 658,035 ($p < .0,001$) olarak bulunması neticesinde verilerin faktör analizine uygun olduğu görülmüştür. Başarı testinin faktör analizine uygun olduğu belirlendikten sonra varimax döndürme yöntemiyle “temel bileşenler faktör analizi” uygulanmış ve maddelerin ortak faktör varyansının 0,400-0-692 arasında olduğu belirlenmiştir. Döndürme işlemi sonucunda başarı testindeki maddelerin beş faktör altında toplandığı görülmüştür. Birinci faktörün öğrencilerin dil bilgisi becerilerini %25,3; ikinci faktörün %8,3; üçüncü faktörün %6,9; dördüncü faktörün 6;3; beşinci faktörün %5,7 oranında ölçtüğü tespit edilmiştir. Ayrıca genelde beş faktör ve yirmi maddeden oluşan bu testin öğrencilerin dil bilgisi becerilerini %53 oranında ölçtüğü anlaşılmıştır. Başarı testinin güvenilirliğine gelince faktör analizinden sonra yirmi maddelik başarı testinin Kuder Richardson-20 (KR-20) güvenilirlik katsayısı 0,828 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

“İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi becerilerinin sosyokültürel değişkenler açısından değerlendirilmesi” isimli araştırmada öğrencilerden toplanan verilerin analizinde SPSS 16 (Statistical Packet For Social Science) programı kullanılmıştır. Öğrencilerin dil bilgisi becerileri üzerinde farklılık oluşturabilecek iki değişkenin test edilmesinde “Bağımsız Gruplar Arası T-Testi (Independent Samples T-Test)”, ikiden fazla değişkenin test edilmesindeyse “Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA)” kullanılmıştır. ANOVA testinin normallik varsayımını karşılamadığı durumlarda Kruskal Wallis H-Testine müracaat edilmiştir. Gruplar arasında anlamlı bir fark gözlemlenmediği için Mann Whitney U- Testi uygulanmamıştır.

BULGULAR ve YORUMLAR

Tablo 1: Cinsiyete Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Bağımsız Gruplar T Testi Sonuçları

Cinsiyet	X	N	SS	Sd	Levene		t	p
					F	p		
Erkek	2,8704	54	1,51777	132	,164	,686	-1,602	,112
Kız	3,2875	80	1,45127					

Cinsiyete göre dil bilgisi becerileriyle ilgili Bağımsız T Testi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Öğrencilerin cinsiyetleriyle dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($t_{132} = -1,602$, $p > .05$). Bu çalışma için cinsiyetin dil bilgisi becerisi üzerinde etkili bir faktör olmadığı söylenebilir.

Tablo 2: Kendine Ait Oda Durumuna Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Bağımsız Gruplar T Testi Sonuçları

Kendinize ait odanız var mı?	X	N	SS	Sd	Levene		t	p
					F	p		
Evet	99	3,2525	1,49382	132	,400	,528	1,757	,081
Hayır	35	2,7429	1,42133					

Turkish Studies

Kendine ait oda durumuna göre dil bilgisi becerileriyle ilgili Bağımsız T Testi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Öğrencilerin kendilerine ait oda durumlarıyla dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($t_{132} = 1,757$, $p > .05$). Bu çalışmada öğrencinin kendine ait oda durumu, onun dil bilgisi beceri düzeyini etkilememektedir.

Tablo 3: Kendine Ait Kütüphane Durumuna Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Bağımsız Gruplar T Testi Sonuçları

Kendinize ait kütüphaneniz var mı?	X	N	Ss	Sd	Levene		t	p
					F	p		
Evet	3,400	75	1,44260	132	,069	793	2,511	,013
Hayır	2,7627	59	1,47787					

Kendine ait kütüphane durumuna göre dil bilgisi becerileriyle ilgili Bağımsız T Testi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Öğrencilerin kendilerine ait kütüphane durumlarıyla dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. ($t_{132} = 2,511$, $p < .05$). Bu sonuca göre kendilerine ait kütüphaneleri olan öğrencilerin dil bilgisi becerileri, kütüphanesi olmayan öğrencilere göre daha iyi durumdadır.

Tablo 4: Aylık Gelire Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

Gruplar	KT	Sd	KO	Levene		F	p	LSD
				F	p			
Gruplar Arası	11,698	4	2,925	,227	,923	2,005	,098*	
Gruplar İçi	182,310	125	1,458					
Toplam	194,008	129						

* $p > .05$

Aylık gelire göre dil bilgisi becerileri ile ilgili Tek Yönlü ANOVA Testi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu sonuçlara göre aylık gelirle dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir farkın olmadığı ortaya çıkmıştır ($F: 2,005$, $p > .05$). Bu çalışmanın sınırları içinde aylık gelir dil bilgisi becerisi üzerinde bir etkiye sahip değildir.

Tablo 5: Kardeş Sayısına Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

Gruplar	KT	SD	KO	Levene		F	p	LSD
				F	p			
Gruplar Arası	2,252	4	,563	,562	,690	1,226	,303*	
Gruplar	59,218	129	,459					

Turkish Studies

İçi

Toplam	61,470	133
---------------	--------	-----

*p>.05

Kardeş sayısına göre dil bilgisi becerileri ile ilgili Tek Yönlü ANOVA testi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu sonuçlara göre kardeş sayısı ile dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir farkın olmadığı ortaya çıkmıştır (F: 1,226, p>.05). Bu çalışmaya göre kardeş sayısı öğrencilerin dil bilgisi becerilerini etkilememektedir.

Tablo 6: Anne Eğitim Durumuna Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

	KT	SD	KO	Levene		F	p	LSD
				F	p			
Gruplar Arası	,921	4	,230	2,110	,083	,156	,960*	
Gruplar İçi	190,131	129	1,474					
Toplam	191,052	133						

*p>.05

Anne eğitim durumuna göre dil bilgisi becerileri ile ilgili Tek Yönlü ANOVA Testi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu sonuçlara göre anne eğitim durumu ile dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur (F: ,156, p>.05). Bu çalışmada anne eğitim durumu dil bilgisi becerisini etkileyen bir değişken değildir.

Tablo 7: Babanın Eğitim Durumuna Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

	KT	SD	KO	Levene		F	p	LSD
				F	p			
Gruplar Arası	6,162	4	1,541	1,962	,104	1,570	,186*	
Gruplar İçi	125,567	128	,981					
Toplam	131,729	132						

*p>.05

Babanın eğitim durumuna göre dil bilgisi becerileri ile ilgili Tek Yönlü ANOVA Testi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu sonuçlara göre baba eğitim durumu ile dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur (F: 1,570, p>.05). Çalışmaya göre baba eğitim durumu dil bilgisi becerisine etki etmemektedir.

Tablo 8: Annenin Mesleğine Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Dil Bilgisi Becerileri	N	Sıra Ortalaması	X ²	Sd	p
0-44	28	77,93	9,590	4	.058*
45-54	23	61,35			
55-69	21	75,57			
70-84	29	56,88			
85-100	33	67,14			

*p>.05

Annenin mesleğine göre dil bilgisi becerileri ile ilgili Kruskal Wallis H Testi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu sonuçlara göre anne mesleğiyle dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir fark yoktur (X²: 9,590, p>.05). Bu çalışmada anne mesleği dil bilgisi becerisini etkileyen bir faktör değildir.

Tablo 9: Baba Mesleğine Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

	KT	SD	KO	Levene	F	p	LSD
				F	p		
Gruplar Arası	25,868	4	6,467	2,129	0,81	2,189	,074*
Gruplar İçi	378,101	128	2,954				
Toplam	403,970	132					

*p>.05

Baba mesleğine göre dil bilgisi becerileri ile ilgili Tek Yönlü ANOVA Testi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu sonuçlara göre baba mesleğiyle dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur (F: 2.189, p>.05). Çalışmanın sonucuna göre baba mesleği dil bilgisi becerisi üzerinde etkili bir faktör değildir.

Tablo 10: Oturulan Evin Mülkiyet Durumuna Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

	KT	SD	KO	Levene	F	p	LSD
				F	p		

Gruplar Arası	,391	4	,098	,273	,895	,219	,927*
----------------------	------	---	------	------	------	------	-------

Turkish Studies

Gruplar İçi	57,128	128	,446
Toplam	57,519	132	

*p>.05

Oturulan evin mülkiyet durumuna göre dil bilgisi becerileri ile ilgili Tek Yönlü ANOVA Testi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu sonuçlara göre oturuş evin mülkiyet durumuyla dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur (F: ,219, p> .05). Dolayısıyla bu çalışma için oturuş evin mülkiyet durumu dil bilgisi becerisi üzerinde etkili bir faktör değildir.

Tablo 11: Boş Zamanları Değerlendirme Faaliyetine Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

	KT	SD	KO	Levene	F	p	LSD
				F	p		
Gruplar Arası	2,339	4	,585	1,614	,175	,323	,862*
Gruplar İçi	233,370	129	1,809				
Toplam	235,709	133					

*p>.05

Boş zamanları değerlendirme faaliyetine göre dil bilgisi becerileri ile ilgili Tek Yönlü ANOVA Testi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu sonuçlara göre boş zamanları değerlendirme faaliyetiyle dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (F: .323, p> .05). Çalışmaya göre, öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme biçimleri dil bilgisi becerilerini etkilememektedir.

Tablo 12: Ders Çalışma Faaliyetine Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

	KT	SD	KO	Levene	F	p	LSD
				F	p		
Gruplar Arası	3,622	4	,906	,399	,809	1,410	,234*
Gruplar İçi	82,833	129	,642				
Toplam	86,455	133					

*p>.05

Ders çalışma faaliyetine göre dil bilgisi becerileri ile ilgili Tek Yönlü ANOVA Testi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu sonuçlara göre boş zamanları değerlendirme faaliyetiyle dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (F: 1. 470, p> .05).

Turkish Studies

Öğrencilerin ders çalışma biçimleri dil bilgisi becerileri üzerinde bu çalışma için bir etkiye sahip değildir.

Tablo 13: Eve Gazete Alma Durumuna Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

	KT	SD	KO	Levene	F	p	LSD
				F	p		
Gruplar Arası	1,928	4	,482	,257	,905	,637	,637*
Gruplar İçi	97,572	129	,756				
Toplam	99,500	133					

*p>.05

Gazete alma durumuna göre dil bilgisi becerileriyle ilgili Tek yönlü ANOVA Testi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu sonuçlara göre gazete alma durumuyla dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (F: .637, p> .05). Çalışmaya göre eve gazete alma durumu dil bilgisi becerisini etkilememektedir.

Tablo 14: Dergi Alma Durumuna Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Dil Bilgisi Becerileri	N	Sıra Ortalaması	X ²	Sd	p
0-44	28	55,25	6,688	4	.153*
45-54	23	68,07			
55-69	21	63,40			
70-84	29	69,83			
85-100	33	78,06			

*p>.05

Dergi alma durumuna göre dil bilgisi becerileri ile ilgili Kruskal Wallis H Testi Sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu sonuçlara göre dergi alma durumuyla dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir fark yoktur. (X²: 9,590, p>.05). Çalışma sonucuna göre eve dergi alma durumu dil bilgisi becerisini herhangi bir biçimde etkilememektedir.

Tablo 15: Son Bir Yılda Okunan Kitap Sayısına Göre Dil Bilgisi Becerileri ile İlgili Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

	KT	SD	KO	Levene	F	p	LSD
				F	p		
Gruplar Arası	9,406	4	2,351	1046	,386	1,244	,296*
Gruplar İçi	243,826	129	1,890				
Toplam	253,231	133					

*p>.05

Son bir yılda okunan kitap sayısına göre dil bilgisi becerileri ile ilgili Tek Yönlü ANOVA Testi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu sonuçlara göre son bir yılda okuduğu kitap sayısıyla dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (F:1.224, p> .05). Bu çalışma için son bir yılda okunan kitap sayısının dil bilgisi becerisi üzerinde etkili olmadığı söylenebilir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Tartışma ve Sonuç

Öğrencilerin kendilerine ait bir kütüphanelerinin olması onların dil bilgisi becerilerini olumlu yönde etkilemektedir. Kendilerine ait kütüphanesi olan öğrencilerin aritmetik puan ortalaması 3,400 iken, kütüphanesi olmayan öğrencilerin aritmetik puan ortalaması 2,7627'dir. Bu sonucu destekler nitelikte Kartallıoğlu da evinde kendine ait bir kitaplığı bulunan öğrencilerin bulunmayan öğrencilere göre dil bilgisi kazanımlarına erişimi düzeyi noktasında daha başarılı olduklarını tespit etmiştir.²¹ Kartallıoğlu'nun yapmış olduğu araştırmada, evlerinde kitaplık olmayan öğrencilerin dil bilgisi kazanımlarına erişimi düzeyi 61.14, evlerinde kitaplık olan öğrencilerin dil bilgisi kazanımlarına erişimi düzeyi ise 74.93'tür.

Bugüne kadar yapılan pek çok araştırmada cinsiyet sıklıkla kullanılan bir değişken olmuştur. Araştırma sonuçlarına göre genellikle kızlar erkeklerden daha başarılıyken²², kimi araştırmalarda cinsiyet değişkeni bu çalışmada olduğu gibi sonuca tesir edecek herhangi bir anlam ihtiva etmemiştir.²³

²¹ Nurettin Kartallıoğlu (2009), **İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Dil Bilgisi Kazanımlarına Erişim Düzeyi**, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu, s.51.

²² Murat Özbay, Kadir Kaan Büyükkiz, Yusuf Uyar, "İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarındaki Kelime Hazinesi Üzerine Bir İnceleme", **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.15 (2011), s.157. Ali Fuat Arıcı, Suat Ungan, "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Çalışmalarının Bazı Yönlerden Değerlendirilmesi", **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S.20 (2008), s.318.

Mustafa Başaran, Seyit Ateş, "İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının İncelenmesi", **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S.1 (2009), s.84.

Burak Tüfekçioğlu, "Yazma Becerisinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi", **Dil Dergisi**, S.149 (2010), s.30.

Abdullah Şahin, "İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Türkçe Başarı Durumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.15 (2011), s.311.

Ahmet Balcı, "İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin, Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumları", **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.11 (2009), s.265.

²³ Muhammed Eyyüp Sallabaş, "İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Bakımından Değerlendirilmesi", **Milli Eğitim Dergisi**, S.181 (2009), s. 94.

Ailelerin gelir düzeyleri ve aylık kazançları bu çalışma için dil bilgisi becerileri üzerinde bir etkiye sahip değildir. Ancak bundan önce yapılan araştırmalarda, ailelerin gelir düzeyleri, başarı, anlama ve anlatma becerileri gibi kimi faktörler üzerinde etkili olmuştur. Bu çalışmalarda beceri ve başarı faktörleri gelirle doğru orantılı olarak artmış ya da düşmüştür.²⁴

Çalışmada, öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyi ile onların dil bilgisi becerileri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Şen tarafından yapılan bir araştırma bu çalışmanın bulgularını desteklerken²⁵, Kartallıoğlu, Tüfekçioğlu, Şahin ve Sallabaş'ın yapmış oldukları araştırmalar, anne ve babaların eğitim seviyeleri ile çocukların ilgi ve başarılarının alakalı olduğunu göstermiştir. Anne ve babaların eğitim seviyesi yüksek öğretime doğru yaklaştıkça ilgi ve başarı artmaktadır.²⁶

Anne ve babaların mesleği çocukların dil bilgisi becerileri üzerinde anlamlı bir fark meydana getirmemiştir. Bu hususta Şen'in yapmış olduğu çalışma araştırma sonucuyla örtüşmektedir. Şen Türkçe öğretmen adaylarının eleştirel düşünme becerilerini irdelediği çalışmasında eleştirel düşünme ile anne ve baba mesleği arasında bir korelasyon kuramamıştır.²⁷

Eve gazete ve dergi alma durumuyla öğrencilerin dil bilgisi becerileri arasında bir ilişki bulunamamıştır. Kartallıoğlu ve Şen'in çalışmalarında elde ettikleri bulgular bu sonucu desteklemektedir. Kartallıoğlu yapmış olduğu çalışma ile süreli yayın takip etmenin dil bilgisi kazanımlarına erişimi üzerinde bir etkiye sahip olmadığını; Şen ise, gazete okumanın eleştirel düşünmeye bir katkı yapmadığını tespit etmiştir.²⁸ Ancak bütün bu sonuçlardan farklı olarak Sallabaş, mütemadiyen süreli yayın takip edenlerin yazılı anlatımlarında daha başarılı olduklarını ortaya koymuştur.²⁹

Son bir yılda okunan kitap sayısı bu çalışma için öğrencilerin dil bilgisi becerileri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmasına rağmen Yılmaz'ın bir araştırmasına göre aynı faktör öğrencilerin yazılı anlatımlarında daha başarılı olmasını sağlamıştır. Son bir yılda okunan kitap sayısı arttıkça öğrencilerin daha kaliteli ürünler ortaya koydukları tespit edilmiştir.³⁰

Ders çalışma faaliyetleri öğrencilerin dil bilgisi becerileri üzerinde etkili değildir. Lakin bu hususta Yenilmez ve Özbey'in yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarının matematik başarılarını etkilediği görülmüştür.³¹ Aynı şekilde Şen yapmış olduğu bir başka araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme tutumları üzerinde ders çalışma stratejilerinin etkili olduğunu ortaya koymuştur.³²

Sedat Maden, Erhan Durukan, "Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dinleme Stilllerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.4 (2011), s.101.

Emre Ünal, Cihan Şahinci, Türkçe Öğretmenlerinin İlköğretim 6,7 ve 8. Sınıf Türkçe Dil Bilgisi Konularının Öğretimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi, *Turkish Studies*, S.6 (2011), s.1849.

²⁴ Nurettin Kartallıoğlu, *age*, s.52; Murat Özbay, Kadir Kaan Büyükkiz, Yusuf Uyar, *age*, s.160; Abdullah Şahin, *age*, s.324; Muhammed Eyyüp Sallabaş, *age*, s. 94.

²⁵ Ülker Şen, "Türkçe Öğretmeni Adaylarının Eleştirel Düşünme Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi", *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, S. 1 (2009), s.82-83.

²⁶ Nurettin Kartallıoğlu, *age*, s.51; Burak Tüfekçioğlu, *age*, s.37-38; Abdullah Şahin, *age*, s.322-323; Muhammed Eyyüp Sallabaş, *age*, s.94.

²⁷ Ülker Şen, *age*, s.83.

²⁸ Nurettin Kartallıoğlu, *age*, s47; Ülker Şen, *age*, s.85.

²⁹ Muhammed Eyyüp Sallabaş, *age*, s. 94.

³⁰ Oğuzhan Yılmaz, "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", *Erzincan Üniversitesi Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.2 (2011), s. 175.

³¹ Kürşat Yenilmez, Nüket Özbey, "İlköğretim öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıklarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi", *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.2 (2007), s.11.

³² Burhan Şen (2006), *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğrenme Tutumları ile Öğrenme ve Ders Çalışma Stratejileri*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s. 127.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/2 Spring 2012

Boş zamanları değerlendirme faaliyetleri öğrencilerin dil bilgisi becerilerini etkilememiştir. Bu konuda Gül tarafından yapılan bir araştırma, bu çalışmanın aksine boş zamanlarını sıklıkla okumakla, sanatsal etkinliklerle ilgilenmekle ve internette İngilizce sitelerden yararlanmakla geçiren öğrencilerin İngilizce okumaya karşı tutumlarının diğer öğrencilerden daha yüksek olduğunu gözler önüne sermiştir.³³

Kardeş sayısı öğrencilerin dil bilgisi becerilerini bu çalışmada etkilememiştir. Yılmaz ve Sallabaş'ın öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini incelemeye dönük yapmış olduğu çalışmalar da kardeş sayısının anlamlı bir değişken olmadığını ortaya koyarak, bu sonucu perçinlemiştir.³⁴

Oturulan evin mülkiyeti ve öğrencilerin kendilerine ait oda durumları onların dil bilgisi becerileri üzerinde etkili olmamıştır. Dindar ve arkadaşlarının yapmış oldukları bir araştırma, kendine ait odası olan öğrenciler Sosyal Kontrol Ölçeği'nden yüksek puan alarak, kendilerini daha olumlu değerlendirdiklerini ortaya çıkarmıştır.³⁵

Öneriler

1. Öğrencilerin kendilerine ait bir kütüphanelerinin olması onların dil bilgisi başarılarını olumlu yönde etkilemektedir. Bu sebeple öğrenciler, seviyelerine ve ilgilerine uygun bir kütüphane oluşturmaları için desteklenmelidirler.

2. Dil bilgisi dersleri kural öğretilen dersler biçiminde algılanmamalı, ne surette olursa olsun dersin ağırlıklı bir yekûnu uygulamaya dayalı olmalıdır.

3. Dil bilgisi konularının öğretimi esnasında tündengelim yerine tümevarım anlayışı benimsenmelidir. “Kural bir başlangıç değil, sonuç olarak öğretilmelidir.”³⁶

4. Dil bilgisinin sınırları içinde düşünülen konular okuma, dinleme, konuşma ve yazma gibi beceri alanlarıyla ilişkilendirilmelidir. Bu ilişkilendirmenin yapılmadığı durumlarda dil bilgisinin doğru ve etkili biçimde anlama ve anlatma becerilerine katkı sağlaması mümkün değildir.

5. Dil bilgisi derslerine ayrı bir ders saati tahsis etmek gibi bir yanılığın içine düşülmemelidir, dil bilgisinin bir araç olduğu gerçeği göz ardı edilmemelidir.

6. Dil bilgisi öğretimi sırasında farklı zekâ alanlarına hitap eden etkinlikler kurgulanmalı öğretim ortamı farklı türden materyallerle zenginleştirilmelidir.

³³ Vesile Gül (2008), **Boş Zaman Etkinliklerinin Okuduğunu Anlama ve Okumaya Yönelik Tutumlar Üzerine Etkililiği**, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, s. XVIII.

³⁴ Oğuzhan YILMAZ (2009), **6, 7, 8. Sınıftaki Yüz Öğrenciye Ait Çalışma Kitabından Hareketle Öğrencilerin Yazılı Anlatım Becerilerinin İncelenmesi**, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan, s.89; Muhammed Eyyüp Sallabaş, **age**, s. 94;

³⁵ İlknur Dindar vd., “Lise öğrencilerinin Kendilerini Değerlendirme Durumlarını ve Etkileyen Etmenler”, **Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi**, S.3 (2005), s.42.

³⁶ Adem İşcan, Hamza Kolukısa, “İlköğretim İkinci Kademe Dil Bilgisi Öğretiminin Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri”, **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S. 1, s. 301.

KAYNAKÇA

- ARICI Ali Suat ve UNGAN Suat, “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Çalışmalarının Bazı Yönlerden Değerlendirilmesi”, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S.20 (2008), s.317-327.
- BALCI Ahmet, “İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin, Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumları”, **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.11 (2009), s.265-300.
- BAŞARAN Mustafa ve ATEŞ Seyit, “İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının İncelenmesi”, **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S.1 (2009), s.71-93.
- CALP Mehrali, **Özel Eğitim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2010.
- DEMİR Celal (1997), **Atatürk Döneminde Bir ve Tam Devreli Liselerde Türk Dili ve Edebiyat Eğitimi ve Öğretimi**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- DEMİREL Özcan, **Türkçe ve Sınıf öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi**, Ankara 2004.
- DİNDAR İlnur vd., “Lise öğrencilerinin Kendilerini Değerlendirme Durumlarını ve Etkileyen Etmenler”, **Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi**, S.3 (2005), s.40-46
- EDİSKUN Haydar, **Türk Dil Bilgisi**, Remzi Kitabevi, İstanbul 2003.
- ERDEM İlhan (2007), **İlköğretim İkinci Kademe Dil Bilgisi Öğretiminin Sorunları Üzerine Bir Araştırma**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- GÜL Vesile (2008), **Boş Zaman Etkinliklerinin Okuduğunu Anlama ve Okumaya Yönelik Tutumlar Üzerine Etkililiği**, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- HUDSON R., **Teaching Grammar: A Guide for the National Curriculum**, (Akt. İlhan Erdem), Blackwell Yayınevi, Oxford 1992.
- İlköğretim Genel Müdürlüğü**, Millî Eğitim Bakanlığı, <http://iogm.meb.gov.tr/files/io1-5sinifprogramlaritanitimkit.pdf>, (ET: 29.12.2011).
- İŞCAN Adem ve KOLUKISA Hamza, “İlköğretim İkinci Kademe Dil Bilgisi Öğretiminin Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri”, **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.1 (2005), s. 299-308.
- KARADÜZ Adnan, “Dil Bilgisi Öğretimi”, **İlköğretimde Türkçe Öğretimi**, (Ed. Ahmet Kırkkılıç ve Hayati Akyol), Pegem A Yayıncılık, Ankara 2007, s. 281- 308.
- KARADÜZ Adnan, “İlköğretim Türkçe Dil Bilgisi Ders Kitaplarının ‘Öğreticilik’ Bağlamında Eleştirisi”, **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.21, s.13–31.
- KARTALLIOĞLU Nurettin (2009), **İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Dil Bilgisi Kazanımlarına Erişi Düzeyi**, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu.

- MADEN SEDAT ve DURUKAN Erhan “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dinleme Stillerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi”, **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.4 (2011), s.101-112.
- MEB, **İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7, 8. Sınıflar**, Millî Eğitim Yayınları, Ankara 2006.
- ÖZBAY Murat, **Özel Öğretim Yöntemleri II**, Öncü Kitabevi, Ankara 2009.
- ÖZBAY Murat, BÜYÜKİKİZ Kadir Kaan ve UYAR Yusuf, “İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarındaki Kelime Hazinleri Üzerine Bir İnceleme”, **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.15 (2011), s.149-173.
- SAĞIR Mukim, **Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2002.
- SALLABAŞ Muhammed Eyyüp, “İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Bakımından Değerlendirilmesi”, **Millî Eğitim Dergisi**, S.181 (2009), s. 94-107.
- ŞAHİN Abdullah, “İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Türkçe Başarı Durumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.15 (2011), s.311-326.
- ŞEN Burhan (2006), **Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğrenme Tutumları ile Öğrenme ve Ders Çalışma Stratejileri**, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ŞEN Ülker, “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Eleştirel Düşünme Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi”, **Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks**, S. 1 (2009), s.69-89.
- TEKİN Halil, **Okuduğunu Anlama Gücü ile Yazılı Anlatım Becerisini Geliştirme Yönünden Okullarımızdaki Türkçe Öğretimi**, Mars Matbaası, Ankara 1980.
- TÜFEKÇİOĞLU Burak, “Yazma Becerisinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, **Dil Dergisi**, S.149 (2010), s.30-45.
- ÜNAL Emre ve ŞAHİNCİ Cihan, Türkçe Öğretmenlerinin İlköğretim 6,7 ve 8. Sınıf Türkçe Dil Bilgisi Konularının Öğretimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi, **Turkish Studies**, S.6 (2011), s.1849-1862.
- ÜSTTEN (USLU) Aliye, “Dil Bilgisi Öğretimi İle İlgili Yaklaşımlar ve Tartışmalar”, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Dergisi**, S. 56, MEB Yay., Ankara2004, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi56/ustten.htm>, (ET: 12.01. 2012).
- YENİLMEZ Kürşat, ÖZBEY Nüket, “İlköğretim öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıklarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S.2 (2007), s.1-16.
- YILMAZ Oğuzhan (2009), **6, 7, 8. Sınıftaki Yüz Öğrenciye Ait Çalışma Kitabından Hareketle Öğrencilerin Yazılı Anlatım Becerilerinin İncelenmesi**, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan.
- YILMAZ Oğuzhan, “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, **Erzincan Üniversitesi Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi**, S.2 (2011), s. 167-179.